

Eleki Krónika – 2003. augusztus

Takarékossági intézkedések

2003. július 15-én a képviselő-testület rendkívüli ülést tartott, melynek most csak két napirendi pontja volt, a költségvetés, illetve a szokványos "egyebek."

A mostani ülésen a költségvetés tárgyalása legfőképpen a román iskola működésére vonatkozott. Az iskola problémája nem új keletű, hisz kb. tíz éve mindig visszatérő téma az iskola működésének anyagi támogatása.

A most elhangzott vélemények alapján azt lehet elmondani, hogy vannak olyanok, akik úgy érzik, hogy az önkormányzat meg akarja szüntetni az iskola önállóságát /pl. a kisebbségi önkormányzat/, amit a másik fél természetesen elutasít, de vannak olyan képviselők is, akik szerint az érintett iskola sem tett meg mindent annak érdekében, hogy ne legyenek ilyen problémák hosszú távon, hisz a jelenlegi helyzet nem jelent jó reklámot senkinek sem.

Az iskola fenntartója mindezek függvényében arra kényszerült, hogy pl. osztályokat vonjon össze, minimális szintre vigye le a szakkörök működését, megtiltsa új tanárok felvételét a takarékosági intézkedéseknek megfelelően.

A megoldás valószínűleg most sem Eleken fog megszületni, hanem minisztériumi szinten, de amint most is elhangzott, döntés eddig még nem született, de hamarosan várható, mert országos problémáról van szó. /Sok az ilyen hasonló helyzetben lévő iskola, illetve szűkös a keret is./

Végül a képviselők megszavazták azt, hogy írjanak ki pályázatot az Eleki Krónika főszerkesztői állásának betöltése céljából, legvégül a polgármester bejelentette, valószínűleg július 28-án lesz ismét ülés, melyen a következő fontos dolgok történtek:

Az önkormányzati képviselők elsőprő többsége /10-2/ az elkövetkező öt évre most is Singer Éva óvodavezető pályázatát támogatták. Utána a polgármester ismertette, hogy Elek városa milyen pályázatokat kíván benyújtani, amelyet szintén egyhangú megerősítés követett, így a sikeres pályázat után pl. megújulhat a városközpont, turisztikai kiadvány jelenhet meg lakóhelyünkről, illetve csökkenhet a munkanélküliség Eleken és Lökösházán is.

A zárt ülés előtt döntöttek még arról is, hogy a bérlakások miatt meg fog alakulni egy úgynevezett bérlőkijelölési bizottság is, melynek a fő feladata az lesz, hogy a jelentkezők közül eldöntse, október elsején kik költözhetnek be az új lakásokba, illetve ehhez kapcsolódóan a képviselők azt is támogatták még, hogy főképpen a külföldi kapcsolatok miatt itt legyen vendéglakás is.

A nyilvános ülés legvégén pedig a képviselők elviekben támogatták még azt is, hogy a helyi németiség, kérésének megfelelően a kisebbségi önkormányzat mostani székházát megvásárolhassa.

A zárt ülésen pedig szociális fellebbezésekről tárgyaltak. Legközelebb augusztus 25-én lesz önkormányzati ülés.

Rapajkó Tibor

Meglátogatta városunkat Alerheim polgármestere

Alerheim polgármestere Gerhard Ament úr Magyarországon töltötte szabadságát és keresett alkalmat, lehetőséget, hogy Elek városát is meglátogassa. Elkísérte őt Josich Ament úr, az Eleker Heimatkomitee alelnöke és Josef Schneider úr. A polgármesteri hivatalban Pluhár László polgármester úr fogadta a vendégeket. A találkozó a két polgármester kölcsönösen tájékoztatta egymást a települések életéről, a gazdasági helyzetről, a struktúrákról, a beruházásokról és természetesen a jövő terveiről.

A beszélgetés során a német fél hivatalos meghívást kapott a 2004-ben megrendezésre kerülő Elekiek VII. Világtalálkozójára. Szó esett a kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeiről is. Gerhard Ament úr célként említette - az alerheimi embereknek meg kell hogy ismerjék Eleket és

személyes baráti kapcsolatokon keresztül az eleki embereket. A világtalálkozón 15-20 fős csoporttal szeretnének részt venni, amely nem csak az Elekről kiűzöttekből, hanem németekből is állna.

Akik olvassák ezt a cikket nem biztos, hogy tudják ki is ez a németországi polgármester. Édesapja Eleken született, itt is élt. A rendszerváltozás után azok közé tartozott, akik az elsők között segítettek az éppen szárnyaikat bontogató magángazdálkodóknak gépekkel, mezőgazdasági eszközökkel. Öt kamionnyi eszközt küldött és a fuvar költségeinek nagy részét is átvállalta. A polgármester már nem tud magyarul, mivel Németországban született, de lefordította németre a himnuszt, hogy megértse miről szól és meg tudja tanulni. Az elkövetkezendő időkben szeretne segíteni Elek városának, hogy az uniós csatlakozás után minél hamarabb bekerüljön a gazdasági vérkeringésbe.

A barátságos megbeszélés végén mindkét fél a további eredményes együttműködés reményében búcsúzott.

Lantos Mihályné

Augusztus 20-i műsorelőzetes

9 órától Szent István napi ünnepség (a Szent István szobornál), ünnepi beszédet mond Pluhár László polgármester úr, ezután kenyérszentelés, majd koszorúzás.

Az ünnepség a polgármesteri hivatal mögötti téren folytatódik. Városi díjak átadása Elek legidősebb, legfiatalabb polgárának köszöntése, születésnap torta felszeletelése. Ünnepi kultúrműsor (Román Hagymányápoló Egyesület, Edelnahtigal együttes, Pacsirta táncegyüttes, Elek Táncegyüttes, Békéscsabai Vasutas Fúvós Együttes és a majorette csoport, a Westfallen Echo fúvószenekar Kamenből.)

Közérdekű közlemény

Kiegészítő kárpótlás az élet elvesztéséért

Az Igazságügyi Minisztérium és a Központi Kárrendezési Iroda közös közleménye.

A 2003. évi költségvetésről szóló törvény az élet elvesztéséért járó egyösszegű kárpótlás mértékét újra meghatározta, sérelmet szenvedettenként 400.000.- Ft-ban. A fenti összeg kizárólag azon személyeknek, illetve örököseiknek jár, akik 1997. évi XXIX. tv. alapján a négy hónapos jogvesztő határidőn belül még 1997. június 7. és 1997. október 7. között beadták kárpótlási kérelmüket és azt a KKI helyt adó határozattal elbírálta. Új kérelmek beadására nincs lehetőség!

A kárpótlás azon személyek után jár, akiknek a magyar bíróság törvénytörő ítélete alapján hajtották végre a halálos ítéletet, akik esetében a büntetés-végrehajtás során bekövetkezett halál oka kétséget kizáróan a magyar hatóság szándékos közreműködése volt, akik kétségkívül a magyar hatóság vagy hatósági személyek politikai indíttatású önkénye miatt veszítették életüket, akik a deportálás, illetve a kényszermunka ideje alatt haltak meg.

A többletkárpótlásról szóló határozatok meghozataláról a KKI hivatalból intézkedik. A határozatok kézhez vételéig szíves türelmüket kérjük.

Érdeklődni, tájékozódni személyesen a Békés Megyei Kárrendezési Irodában lehet, 5600 Békéscsaba, József A. u. 2-4., amely a Megyeháza "B" épületében található. Telefon: 66/441-598.

Egy szép kiadvány

A napokban egy szép zsebtérkép jelent meg Elekről, ami igencsak örvendetes, hisz már 1995-ben is kiadásra került egy ennél jóval szerényebb kivitelben a gyulai HISZI-nél, a mostani a szegedi Fírbás-Térkép Stúdió munkáját dicséri.

Ha valaki jobban szemügyre veszi ezt az új térképet, akkor észreveheti, hogy az nem csak küllemében új, hanem tartal- mában is, hisz pl. 1995 óta is sok minden történt városunkban, amit nagyon helyesen már tartalmaz is ez a térkép.

Kezdetnének a “problémásabb” utcanevekkel is, amelyeket nagyon diplomatikusan így “vittek föl”: Kun u., Mező u. , Sallai u., Zalka u. , és természetesen szerepel az “új” Szent István út is, mint ahogy a kerékpárút is!

Örvendetes az is, hogy pl. a látnivalók között helyesen szerepel a legutoljára állított emlékmű neve is: Németek kiűzésére állított emlékmű.

Új információként szerepel a Szlovák Kisebbségi Önkormány- zat címe /városháza/, de a középiskola új neve is /Radványi György/. A technikai haladás jeleként pedig megtalálhatjuk a térképen mind a két URH-torony helyét . A helyi kezdeményezésű lovas-sport bizonyítékaként felkerülhetett pl. a Barna-féle lovaspálya is.

A mostani térkép alapján is megállapíthatjuk, hogy a legszegényesebb a kínálat az eleki vendéglátás területén van, hisz pl. étkezni csak a Regina Eszem-iszomban és a Zsuzsi Ételbárban lehet.

Az Elek városát bemutató részletes térkép hátoldalán található a környéket bemutató térkép /Umgebungsplan/. Ez tulajdonképpen Gyulát, Békéscsabát és Kétegyházát jelenti, illetve a most Romániához tartozó Gyulavarsándot, Nagypélt, Otlakát és Siklót. Ez a térkép is elég részletes, mert pl. nagyon sok dűlőnevet tartalmaz, de feltünteti az Elekhez tartozó Szik-mezőt és az úgynevezett Ösgyepet is.

Érdekességképpen elmond- ható az, hogy pl. a környékünk legmagasabb pontja a Pap-halom a maga 95 méterével, illetve az is, Elek közigazgatási határán belül áthalad egy fontos nemzetközi vasútvonal is! /Nem tudni mi lesz az Elek és Otlaka közötti ideiglenes határátkelőhely további sorsa?/

Meg kell említenünk azt is, hogy a térképen egy régió /Dél-Alföld/ és egy kistérség /Békéscsaba/ neve is szerepel. Ezeknek a további sorsát ma nehéz megmondani, mert pl. a napokban is arról folyik a vita, hány régió, kistérség legyen hazánkban, illetve mi legyen a megyék sorsa. A térkép egy rövid magyar és német nyelvű összefoglalót is tartalmaz, melynek ez a címe: Soknemzetiségű kisváros a határ mentén /Eine Kleinstadt an der Grenze mit einen bunten Nationalitäten/.

Ezt a szöveget jól egészíti ki a gazdag képanyag /összesen 11/, melyek a következők: r.k. templom, Gyulai út, Reibel Mihály /nem pedig Riebel!/, Művelődési Központ, látkép, Német Közösségi Ház, szakközépiskola, polgárházak, kiüzetési emlékmű, stációk, “Pacsirták”, Millenniumi sétány, Hősök kertje, Sírkőkert. /Wittmann László felvételei./

A mostani kiadvány szerint Eleken van cigány, német, román és szlovák önkormányzat is, ami valójában úgy igaz, hogy ezek kisebbségi önkormányzatok!

Mivel hazánk 2004 májusától az Európai Unió tagja lesz, fontos lenne ennek a térképnek egy újbóli megjelentetése a magyaron kívül németül, angolul vagy akár más nyelveken is, de addig is örüljünk a mostaninak!

Rapajkó Tibor

Nyári programok a Művelődési Központban

A Reibel Mihály Művelődési Központ az évek óta szokásos “formáját” hozta ezen a nyáron is. A szünidőn lévő gyerekek és szülők segítségére sietett - olyan elfoglaltságot igyekezett teremteni a gyerekeknek, amely hozzájárul testi-lelki fejlődésükhöz és emellett jól is érezték magukat. Június 30-tól július 21-ig (3 hétig) játszóház volt. Az első héten a fő profil a csuhé, sás, gyékény anyagból készített játékok voltak. A második héten gyöngyöt fűztek, kavicsot festettek. A harmadik hét a textil anyagoké volt. A rugalmas szervezés lehetővé tette, hogy mellette minden gyermek megtalálja a kedvének, érdeklődési körének megfelelő játékszert is. A létszám változó volt, 28-40 fő között mozgott. A program befejezésekor kiállítást nyitottak az elkészült remekművekből, amelyeket aztán haza is vihettek az alkotók. Nagyon pozitív tapasztalat volt, hogy a szülők közül is sokan

érdeklődtek a gyerekek munkái után.

Július 21-től augusztus 2-ig tartott a hagyományos napközis tábor. Az idei évben 70 gyermeket tudtak fogadni, 20 fővel többet a múlt évinél (sajnos többet nem tudtak, pedig volt jelentkező). A program igen változatos volt, kirándultak Szarvasra, Dévaványára, Békéscsabára, megtekintették Szarvason a kiállítást. A csúcskirándulás a kétegyházi biciklitúra volt, amelynek lebonyolításában az Eleki Rendőrőrs dolgozói nyújtottak segítséget (ezúton is köszönik segítségüket). Kétegyházán megnézték a Géptörténeti Múzeumot, a könyvtárt a román tájházat, ismerkedtek a régi szokásokkal, kultúrával. Augusztus 2-án volt a táborzáró, ahol a szülők segítségével nagy üstben paprikás krumplit főztek lecsókolbásszal. A táborban készült alkotásokat kiállították, majd hazavitték a gyerekek.

Augusztus 2-ára főzőverseny volt hirdetve. Hat jelentkező volt. Első helyezett Székely László borjúlábszár pörköltje kapros-túrós csuszával lett. Második Botás Tivadar birkapörköltje. Két harmadik helyezett lett Mózer István és Málík Imre, negyedik Sípos Sándor és csapata Pelle László főszakáccsal, ötödik Árgyelán György a házigazda (mert valakinek utolsónak is kell lenni). A díjakat a Kulturális Bizottság elnöke dr. Heimné Máté Mária adta át.

Az erős emberek találkozója érdeklődés hiányában elmaradt, de mint a művelődési központ igazgatója mondta, jövőre újból meghirdetik.

Lantos Mihályné

Bemutakozhatunk

2004-ben ünnepli egyik testvérvárosunk, a Németország-beli Gerolzhofen fennállásának 1225-évfordulóját. Ebből az alkalomból egy bemutatkozásra hívta meg - többek között - Elek Város képviselőjét Gerolzhofen főpolgármestere 2004. június végére néhány napra - tudtuk meg Pluhár Lászlótól, városunk polgármesterétől, aki néhány napot ez év július elején Németországban töltött a leimeni búcsú apropóján. Gerolzhofen városnak több testvérvárosi kapcsolata van, s ezek mindegyike egy-egy pavilonban mutathatná be saját települése jellegzetességeit. Ezek jó része kulturális jellegű /is/ lehetne, pl. néptáncosok, festők, hímzők, kosárfonók, fafaragók és egyéb alkotók, helyi kiadványok, televíziós- és video felvételek stb.

Ezek mellett különböző termékek /pl. száraztészta-félék, kisüsti pálinka és egyebek/ is helyet kapnának a kiállításon. A hívó fél sok költséget átvállalna, de Elek Város vezetése is kihasználja az erre irányuló pályázati lehetőségeket a szükséges anyagiak előteremtéséhez. A jövőre kiutazó létszám 35-40 fő lehet csupán...

Az esemény különlegessége még az, hogy ugyanazon időszakban tartózkodnak ott viszontlátogatáson az általános iskolánk tanulói, akik idén látták vendégül a gerolzhofeni diákokat.

T.R.K.

Világtalálkozó hetedszer!

“Az Elekiek VII. Világtalálkozója minden jelenlegi és volt elekié kell, hogy legyen!” Ebben a szellemben tárgyalt 2003. július 22-én a polgármesteri hivatalban a 15 fővel megalakult “Elekiek VII. Világtalálkozója” szervező bizottsága. Közöttük megtalálhatók azok a nagy tapasztalatokkal rendelkező ú.n. “régi motorosok”, akik már a korábbi találkozók szervezésében is részt vettek, ugyanakkor szép számmal vannak olyanok is, akik első ízben kapcsolódnak be a könnyűnek igazán nem mondható feladatsorok végrehajtásába.

A beszélgetés elején azonnal kiderült, hogy - a korábbi találkozókkal ellentétben -2004-ben a rendezvénysorozat négy napos lesz, időpontja pedig 2004. augusztus 5-6-7-8-a. Öröm, hogy a helyi Radványi György Mezőgazdasági és Ipari Középiskola - az elmúlt találkozóhoz hasonlóan - ismét tetemes részt vállal saját programjaival a rendezvényen.

A szervezők szeretnék megnyerni a városban működő intézményeket, vállalkozókat, civil szervezeteket arra, hogy sajátos, önálló ötletekkel, rendezvényekkel gazdagítsák a programok sorát. Elhangzott az is, hogy szükséges az idejében elindított propaganda, reklám, a megfelelő tájékoztatás mind bel-, mind pedig külföldön, s természetesen saját házunk táján, tehát Eleken is. A polgármesteri hivatal már nyújtott be pályázatot a világtalálkozó költségeinek előteremtésére, de a jövőben megjelenő pályázati kiírásokat, lehetőségeket is figyelemmel kíséri, igyekszik azokat kihasználni.

Szóba jött még az is, hogy a legnagyobb létszámban Németországból érkező látogatók, akik még szoros szálakkal kötődnek Elekhez, egyre korosodnak, ennél fogva egyre kevesebben vállalkoznak a nem kis törődéssel, fáradsággal járó, hosszú útra. Szép hagyományunk,- a világtalálkozó - esetleges, későbbi elsorvadását megelőzendő, szükséges kapcsolatot teremteni a Magyarországon élő, de más településekre elszármazottakkal is. /Erre már történt kísérlet 2002-ben, de az Eleken élő hozzátartozók érthetetlen passzivitása miatt csekély sikerrel sikerült neveket, címeket megszerezniük a szervezőknek és így meghívót eljuttatni az érintettekhez./ Reméljük, hogy 2004-ben többen reagálnak felhívásunkra:

“Kérjük mindazokat az elekieket, akiknek rokonuk, hozzátartozójuk, ismerősük hazánk más településére költözött, hogy azok nevét, pontos címét szíveskedjenek a polgármesteri hivatal titkárságán megadni annak érdekében, hogy az Elekiek VII. Világtalálkozójára szóló meghívót idejében megküldhessük számukra.”

A leírtakból kiderülhet, hogy jó egy esztendővel a találkozó időpontja előtt megkezdődött a szervezők munkája. Dicséretes, hogy a város vezetése időben gondolt erre, hiszen így bőven lesz idő a legapróbb részletek alapos átgondolására, kidolgozására, a felkészülésre annak érdekében, hogy minden Elekre látogató feledhetetlen élményekkel gazdagodhassék.

T.R.K.

Köszöntjük Elek város legidősebb férfi lakóját

Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy Elek város legidősebb férfi lakójával beszélgethettem. Amikor megálltam a ház előtt egy alacsony bácsikával találkoztam, aki éppen a lehullott faleveleket sepregette. Annyira meglepett, hiszen Gyuri bácsi 98 éves.

Nán György 1905. december 23-án Dombegyházán született. Szüleit hamar elvesztette, édesanyja 1913-ban, édesapja 1918-ban meghalt. Nagyszülei olyan idősek és szegények voltak, hogy a kisgyerekekkel nem tudtak foglalkozni. Hamar meg kellett ismernie az élet nehézségeit. Kicsi gyerekként már a gyulai tanyákon libapásztorkodot, majd kanász lett. Iskolába soha nem járt, hiszen amiért dolgozott, azért tartotta el a gazda. Ma sem tud írni, se olvasni. Elmondása szerint amíg meg nem nősült, addig nem tudta mi a párna, addig fekhelyül csak a jászol volt számára. 1926-ban megnősült, egy fia született, aki ma már 76 éves, Kétegyházán él. Életét mezőgazdasági cselédként, béresként élte le. Nagyon szerette mindig az állatokat, ha teheti most is nagy élvezettel nézi a lovakat. Nagy örömmel mesélte, hogy a Barna Gergelyéknél megrendezett lóversenyen kinn volt, kivitték, mert már nem tud olyan messzire menni. 1952-ben belépett a gyulai Szabadság Tsz-be, ott is mindenféle munkát végzett, semmi nem tudott rajta kifogni. 1962-ben költözött Elekre és dolgozott tovább a tsz-be mint kocsis, de mindenféle munkát elvégzett amit rábíztak. 1971-ben ment nyugdíjba, akkor 32 évet ismertek el neki. A nyugdíjba vonulása után a ház körül dolgozgatott. A régmúlt idők dalaiból, katonanótáiból a Honvéd Táncegyüttes illusztris személyiségei is gyűjtöttek nála. 1982-ben meghalt a felesége, ami nagyon megviselte, lelki beteg lett. A nehéz napokban mellett állt unokája és családja, akikkel 1970-től együtt lakik. Egészségi állapota már változó. A sok-sok munka kikezdte egészségét, többször műtötték, 2002-ben zöldhályogot távolítottak el mindkét szeméről. Rédei főorvos úr gondos kezelésének köszönhetően még most is dolgozgat, önállóan szőlőlugast gondozgat, tesz-vesz a ház körül. 4-5 évvel ezelőtt még több ereje volt, biciklivel ment Gyulára felesége sírjához.

Nagyon szereti két dédunokáját Katalint és Évát, az életet jelentik számára. Unokájával, annak feleségével nagy egyetértésben élnek.

Sokszor elmondta, hogy addig érdemes élni, amíg el tudja magát látni. S hogy mi a hosszú élet titka: kevés alvás, sok munka.

Ahogy elnéztem eres, munkától fáradt kezét, magam elé képzeltem, ahogy zsákol, naponta 50 mázsánál többet, dolgozik fáradhatatlanul.

Gyuri bácsi! Isten éltesse sokáig jó erőben, egészségben, szerető családjá körében.

Lantos Mihályné

Még tetszik tanítani?

Az autóbuszra várva, kezemben a tudományt tartalmazó aktatáskával, ismerőseim gyakran teszik fel a kérdést: “még mindig tetszik tanítani?” A választ illetően nem sok variációim vannak. Ezek közül néhány: ...igen... amíg kellek... amíg egészséges vagyok... amíg nem látszik rajtam a foglalkozási ártalom jelei.

De mindegyik válaszomban benne van “csupa nagybetűvel” az IGEN, TANÍTHATOK, TANÍTOK, KELLEK!

Bármilyen hihetetlennek és furcsának is hangzik, én nem tudom, hogy miért, de én szeretek abban a jellegzetesen büdös szagú épületben lenni, amit iskolának neveznek. Az iskolát a kezdettől fogva otthonnak, munkahelynek és katedrának tekintetem, ahol helye van a munkának, becsületességnek, az igazságosságának, a szigorúnak és az egymás kölcsönös megbecsülésén alapuló szeretetnek!

Én ezekben az ismérvekben mindig hittem! HISZEK 72 éves fejjel is! Tudom, hogy ehhez a rendíthetetlen felfogásomban meghatározó volt a kiskunfélegyházi Tanítóképző és Internátus szellemisége! Hányszor hallottuk tanárainktól - “a pedagógus pálya nem foglalkozás, hanem HIVATÁS, melyet csak HŰSÉGGELEL lehet szolgálni. Mintha ma lenne, hallom szeretett osztályfőnököm dr. Somogyvári Zoltán tanár úr búcsúztató mondatait - ”Fiaim, ne prédikáljátok a jót! Helyette inkább alázattal mutassatok példát a becsületesség, az igényesség és a fegyelmezett pedagógiai kötelemeiből!”

Ma is hálás vagyok szüleimnek, hiszen az ő tanácsukra lettem tanító, akinek a munkahelye az emberi szellem első hajléka, az iskola. Nekem a hivatásom lett az életem, de fordítva is igaz: az életem lett a hivatásom, melyre 1952-ben tettem esküt. Ma is emlékszem a sorokra: “a szent ügyet alázattal, tisztelettel és becsülettel szolgálom”. Amit 52 éve csinálom az iskolában, azt úgy hívják KÖTELESSÉG! Meggyőződésem, hogy a pályát elhagyni becstelenség, szégyen és gyalázat lett volna. Igaz, hogy a kitartásomért sem várok dicséretet.

Tanárságom egész ideje alatt hittem abban, hogy a tudás a legnagyobb hatalom és a legnagyobb kincs, melyet viszont csak következetes és kitartó MUNKÁVAL lehet elérni! Fegyelmezett és pontosság-tisztelő ember voltam, melyet környezetemtől is megköveteltem. Hallom testnevelő tanárom, Tulit Péter bácsi recsegő hangját: “Fiacskáim! Csak szigorral szabad szeretni a majdani tanítványokat”.

Ábrándjaim nem voltak, mert a munka szeretete, a köteleesség teljesítése, a becsületesség és az egyenesség, az önbizalom voltak a vezéreszméim. Az eltelt életem folyamán fejet hajtottam, talán térdet is, de derekat SOHA senkinek sem! Mindig kerestem és szerettem a KIHÍVÁS-okat, a MÉG-eket. Számomra ismeretlen szó volt a MAJD! A kóklerség nem az én műfajom, pedig ma ezt nem is akárhogyan dotálják!

Az ember két dolgot szerethet a tanári pályán. A diákjait és a szaktárgyát. Úgy gondolom, ha e kettő megvan, nem kell különben kívánni. Újra és újra felteszem magamnak a kérdést. Mi adta és adja az erőt az előzőekben leírtakhoz 52 év szolgálat után is? Miért szeretek iskolába járni? Miért szeretek tanítani? Nekem a segítő CSALÁDI háttér mellett a tanítványaim SZEMÉBEN FELCSILLANÓ FÉNY adja az éltető erőt. A FÉNY a kibontakozó értelem jele.

A figyelő tekintet, a tágra nyíló szemek, a tollat mozgató kezek a tanár számára kellek, de ezek

nélkül nem megy a munka. A tanítványaim szemében megvillanó fény nekem azt jelenti... értem öregem amit mondasz... meg tudom csinálni... sőt meg is csinálom... köszönöm, hogy a körülöttünk és a bennünk lévő "CSODÁK-ra" és a "REND-re" felhívtad a figyelmem... stb...stb.

Mit szeretnék még megélni? Tisztességesebb, igazságosabb, natúr világot!

Ha fáradt voltam, eddig azzal nyugtattam magam: nem baj öregem, ez azért van, mert dolgozol, a feladatodat végzed. Ma, ha elfáradok elolvasom Garay Gábor: "Jókedvet adj Uram" című versét és minden kezdődhet előlről.

"Jókedvet adj és semmi mást Uram!

a többivel megbirkózom magam.

Akkor a többi nem érdekel

szerecse, balsors, kudarc vagy siker!"

Busa László
nyugalmozott középiskolai tanár

Városnézés, ráérősen (I.)

Sikerült felpörgetnünk az életünket, vele pedig a környezetünket. Ezzel elértük a többség által irigyelt nyugati országok tempóját. Mert, hogy az életszínvonal, és most nem a felső rétegre gondolunk, még várat, és még egy darabig váratni fog magára, az nem vitás. Tehát felgyorsult életvitelünk.

Ezúttal eltekintünk ezek elemzésétől egy mondatos lecsengéssel: a tempó, az iram, semmiképpen sem a boldogság záloga. Témánkban a felgyorsult életvitel csak annyiban követhető nyomon, hogy elmegyünk, jobban mondva elsietünk a változó környezetünk mellett, sok esetben a tőlünk távolabb előkről veszünk tudomást. Pedig folyamatosan változik környezetünk, szépül, előnyére módosul. Ezúttal elindítunk egy sorozatot, amelyet nevezhetnénk egyfajta sétának is, ráérősen. Lesz időnk megállni egy-egy utcában, valamely épületnél, térnél, egyéb városrésznel, és ott elidőzünk, szemrevételezzük, hogy milyen változáson ment keresztül az évek során. Hogy kezdeményezésünk teljes legyen, hiteles információkkal is szolgálunk, törekvésünkben Székely László, az Eleki Polgármesteri Hivatal főelőadója lesz a segítségünkre.

Az évek folyamán természetesen folyamatosan minőségbeli változásokon ment keresztül a település. Aztán 1996-ban Eleket várossá nyilvánították. A lakosság részéről történő igények azonnal felvették e módosulással járó pulzusszámot, az igények kielégítésének lehetőségei azonban elmaradtak e kívánalmaktól. Először is a polgármesteri hivatal nem rendelkezett megfelelő tárgyi eszközökkel, például fűnyírógéppel, bozótvágóval, aztán pedig a foglalkoztatás sem volt felhőtlen, egyrészt kevesebb közhasznú dolgozót lehetett foglalkoztatni, és a mainál lényegesen rosszabb támogatási formában. E szempontokat csupán azért említettük meg, mert a fejlődést ezek függvényében is szükségszerű értékelni.

Román temető

Elmondható, hogy az állandó jellegű városszépítés,- csinosítás mellett vagy azzal párhuzamosan egyes területek bizony elhanyagolt állapotban tengették napjaikat. Ilyen elhanyagolt terület volt például a román temető, e keretén belül a zsidó temető, és annak szűkebb környezete is. Bizony csúnya foltja volt ez a városnak, mesésebben fogalmazva: a román temető egyfajta Csipkerózsika-szerű álomban, állapotban volt. A mérlegserpenyő kiegyenlítésére megszülettek a megfelelő gondolatok, amelyek két évvel ezelőtt (2001-ben) kezdtek gyakorlatot öltetni, realizálódni. Értelemszerűen először is a sírokat kellett megszabadítani a gáztól, a borostyántól, a vad orgonától, a líceumtól és egyéb oda nem illő növényzettől. Ezen műveletsornak az volt a célkitűzése, hogy egyáltalán feltérképezhető legyen, hogy milyen és hány sír található. A már említett esztendő áprilisában, májusában három-négy ember három héten keresztül folyamatosan dolgozott az ismertített cél eléréseért. Szinte lépésről lépésre haladtak előre a munkálatokban. A sírkertek kialakítását követően összeszedték a szanaszét elhelyezkedő sírköveket és megpróbálták

beazonosítani azokat, majd pedig a megfelelő helyre vitték. Mindezzel együtt: a román temetőben nem végeztek teljes felújítást, a változás azonban óriási, pozitív előjellel. 2002-ben aztán újabb módosító beavatkozás történt a román temetőben: a megtisztított sírokra virágot ültettek, amelyet természetesen folyamatosan gondoznak. Emellett ezeken a területeken, csakúgy mint a ravatalozó környékén 15-20 naponként füvet nyírnak, ápolnak. Ezeket a feladatokat közhasznú- és közcélú foglalkoztatottak négy-öt fős csoportja végzi Szántó Pál és Tokár Zoltán irányítása, felügyelete mellett. Folyamatosan locsolják, kapálják, gyomtalanítják a sírkerteket. A román temető előtt az Erkel Ferenc utcáig húzódó csatorna növényzete igencsak rontott a kép összhatásán. Ezért évente három alkalommal szárazónásan tisztítják a térséget. Ehhez hasonló problémát jelentett a román temető kerítésén túli hatalmas gaz is, ezt évi két beavatkozással orvosolják. Az ekképpen felgyülemlt hulladékot elszállítják vagy elégetik a dolgozók.

Felmerülhet a kérdés: a román temető minőségbeli változása milyen fogadtatásban részesült a lakosság részéről? Nos, a reagálás igencsak szerény, mérsékelt volt, ketten-hárman jelezték, illetve mondtak köszönetet az illetékeseknek! Hiába! - a rohanó életünk...

B.N.

Hárommilliárddal kevesebb

Maradjunk annyiban, hogy a parlagfű végtelen kellemetlenségeket tud okozni az arra érzékenyeknek. Mint azt a plakátok, szórólapok, az Elek Tv - ben leközzölt felhívások fennen hirdették, az ÁNTSZ Gyulai Intézete és az Eleki Polgármesteri Hivatal közös szervezésében és lebonyolításában július 10. és 17. között parlagfűmentesítési akciót tartanak a városban. E témakörű tájékoztatás végett kerestük meg Székely László főelőadót, az említett akció koordinátorát.

De még mielőtt rátérnénk ennek ismertetésére, néhány gondolat erejéig felvázoljuk a parlagfű városi "hatásait", és egyáltalán esetünkben mit jelent a parlagfű léte, az önkormányzat illetékesei miként vették fel a küzdelmet ellene.

Előjáróban elmondható, hogy a polgármesteri hivatal és az ÁNTSZ Gyulai Intézete az első alkalommal szervezte meg az ilyen jellegű parlagfűmentesítési akciót. Egyébként már több éve gyümölcsöző együttműködési kapcsolatokat ápolnak, amely kapcsolatok elsősorban a hatósági feladatok ellátásában gyökereznek. Egyébként a parlagfűmentesítési akciónak országos jellege volt, a megyében két település - Elek, Vésztő - kapcsolódott be a kezdeményezésbe.

De térjünk vissza a városi helyzet ecsetelésére. A parlagfű egyre nagyobb területeket "kebelez be", ez alapvetően annak is betudható, hogy a rendszerváltás földtulajdon- váltásokat eredményezett. Ezzel magyarázható, hogy egyes földterületek több éven keresztül parlagon álltak, gazdátlanok voltak. Ez pedig melegágyat biztosított a parlagfű terjedésének. Ezeken a területeken gondtalanul szaporodhatott, de nem csak ezeken a földeken "ereszt gyökeret" a parlagfű, még a jól megművelt földeken is meghonosodik. Elsősorban azokon a parcellákon, ahol a gazdák nem megfelelő módon végzik el a gyomtalanítást, például a beültetett földek szélén, a dűlőút és a földterületek közötti fasorok alján, a belterületeken, a szőlőkertekben a bevetett terület és a kerítés közötti szakaszon, illetve a kerítés és az út közötti részen. Nagy foltok alakulhatnak ki a kukoricásban, hiszen a művelési technológiának megfelelően a másodkapálás után nem történik meg a megfelelő gyomtalanítás, így a parlagfű az aljnövényzetből képes a kukorica fölé nőni. Több milliós spórát képes a levegőbe röpíteni. A parlagfű esetében a legbiztosabb megsemmisítő módszert a tövestől való kitépés jelenti, hiszen még a lekaszált, levágott szárcsonkok is életképes hajtásokba szöknek, új virágokat termelnek. Ez a hadjárat lényegében május elejétől elkezdődik, ennek megfelelően a parlagfű elleni küzdelem is kezdetét veszi. Az önkormányzati tulajdonú földterületeken, a csatornáknál és azokon a területeken amelyeken a belterületi ingatlan, zártkert tulajdonosai nem végeznek gyomtalanítást, ez időtől hat-nyolc fő végez ilyen jellegű tevékenységet. A földtulajdonosok egyébként annak ellenére hanyagolják el ezt a beavatkozást, hogy törvény és helyi rendelet is kötelezi erre őket. Az említett önkormányzati alkalmazottak - közhasznú-, közcélú

foglalkoztatottak, közérdekű munkaprogram - elsősorban kézi erővel, bozótvágó gépekkel, tárcsázással végzik a parlagfümentesítést. Ezt a munkaprogramot július közepéig végzik intenzíven, illetve addig feltétlenül el kell végezni a gyomtalanítást, mert a parlagfű virágzása után a dolgozók egészsége érdekében már lényegesen lassabban halad ez a beavatkozás. Egyébként a parlagfümentesítés gyakorlatilag a tél beálltaig történik.

És most végezzünk rövid számítást, statisztikát arról, hogy ez a program milyen terhet is jelent az önkormányzat számára: a parlagfümentesítésre 6-7000 munkaórát biztosítanak, ez mintegy 2 millió forint munkabért jelent, emellett közel fél millió forintot költenek egyebekre: üzemanyagra, gépi alkatrészekre, kézi szerszámokra.

És most visszatérünk cikkünk alapanyagához, az ÁNTSZ Gyulai Intézete és az Eleki Polgármesteri Hivatal közös parlagfümentesítési akciójához. Nos, az ÁNTSZ illetékesei személyesen vették fel a kapcsolatot az önkormányzat illetékeseivel. A begyűjtött parlagfüveket ugyancsak az ÁNTSZ szakemberei vették át, a tárgyi ajándékokat is ők biztosították. A begyűjtés napján az önkormányzat illetékesei szállító- és egyéb eszközökről gondoskodtak. Az akciót közepesnek lehet értékelni, húszan vettek részt a kezdeményezésben. Az érintettek 15 ezer parlagfüvet gyűjtöttek, ezzel mintegy hárommilliárd spóra levegőbe jutását akadályozták meg. Az akció legaktívabb tagjai voltak: Kovács Ferenc nyugdíjas, Soós Éva főiskolai hallgató, és Emenet György az általános iskola tanulója. Valamennyien tárgyi jutalomban részesültek. A kezdeményezés többi résztvevője üdítőt és csokoládét vehetett át a szervezőktől. Az ajándékozási ceremóniában egyébként az ÁFÉSZ Coop is képviseltette magát, egy fényképezőgépet adományozott Soós Évának, a díjátadás egybeesett a Coop-Nap rendezvényével.

A parlagfümentesítési akció szervezői remélik, hogy az elkövetkező esztendőben folytatódhat ez a kezdeményezés, és azon már lényegesen többen aktivizálják magukat.

B.N.

Kiemelten fontos ágazat, avagy: “vadászmezőkön” jártunk

Ember és természet. Így: “és”-sel, bár a kötőszó átalakulhat egyenlőség (=) jellé. Azt azonban nyomatékka ki lehet jelteni, hogy az egymásra hatás esetében nincs egyenlőség. Leegyszerűsítve: a természet vígan elboldogul az ember nélkül, az ember viszont nem létezhet a természet nélkül. Mindennek függvényében a természet mégsem tartozik az ember kegyelmi körébe. Mert mivel magyarázható, hogy emberemlékezet óta az ember folyamatosan írta a természetet, és semmiféle érv, józan mérlegelés sem fordítja meg e tendenciát. Teljesen felesleges ecsetelnünk, hogy mindez a gazdasági érdekek függvényében történik. Persze az sem elhanyagolható, hogy sokan tesznek, tevékenykednek azért, hogy valamelyest csökkenjen e tragikus folyamat intenzitása, mert teljes megállítására már elméleti esély sem maradt. A számos természetbarát közül ezúttal a vadászok területén tájékozódunk, teszünk a “vadászmezőkön” ilyen jellegű sétát. Valódi vadászokkal beszélgetünk, akik sokat fáradoznak azért, hogy egyrészt rendben tartsák a környezetüket, másfelől etetik, gondozzák a vadállományt.

Először Szabó József, vadászmesternél érdeklődtünk az eleki Vadásztársaságról. A megkérdezett széleskörű, megalapozott tájékoztatást nyújtott, mi helyszűke miatt ezúttal egy rövidített változattal szolgálunk az olvasók felé.

Az eleki Vadásztársaság a vadászterülettel rendelkező társaságok csoportjába tartozik. A működési térsége a városi önkormányzat területén található, ez számokban kifejezve 4279,61 hektár. Ami a terület szerkezeti összetételéből azonnal feltűnik: az erdő (0,28 %) hiánya, az érintettek ennek megfelelően megkülönböztetett figyelmet szentelnek e probléma felszámolására, mindezt sürgősséggel kívánják megoldani.

Az eleki Vadásztársaság hivatalosan a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium az 1997., illetve az 1999. évi területmódosító határozat alapján működik. Ami a Vadásztársaság benső életét illeti: húsz fő a sportvadász, három fő tiszteletbeli tag és két fő a hivatásos vadász. Természetesen

meg kell felelniük a rájuk vonatkozó törvényi szabályoknak, ennek megfelelően rendelkeznek alap- és házszabállyal. A Vadásztársaság legfőbb szerve a közgyűlés, ennek keretében választják meg az Intézőbizottságot, amely szerv hivatott az ügyintézésre. A két választás közötti időszakban, a tagság itt öt főből áll. Emellett létezik még egy 3 főből álló Fegyelmi Bizottság, ugyancsak 3 főt számol az Ellenőrző Bizottság is. A vadászok többek között részt vesznek ismeretszerzési oktatáson, fegyverviselési vizsgán, orvosi alkalmassági vizsgán, valamint minden évben, még az idény előtt balesetmegelőző előadáson. Ezen kötelezettségek mellett a tagság a szórakoztatóbb műfajokban is aktivizálja magát. Rendszeresen megtartják a koronglövészetet, amely mintegy gyakorlasként is szolgál, valamint az idők folyamán következetesen állandó résztvevői a megyei Vadásznapoknak, a számos kategória közül az elekiek leginkább a vadhúsfőző mezőnyben képviselik magukat. Időnként kiállításokat szerveznek, és hagyományos jelleggel megrendezik a nagyon népszerű Vadász bált, ezeken az összejöveteleken mintegy 200-250 fő szórakozik.

Térjünk vissza ismét a vadászok birodalmába: a vadászat két módját lehet megkülönböztetni, az egyéni vadászt kísérővel, illetve a társas vadászatot, amelynél már három fő résztvevőnél ilyenről beszélhetünk. A Vadásztársaság költségvetésében az élő mezei nyúl értékesítése nagyon fontos bevételi forrást jelent. Ez élőnyúl-fogás címen vált ismertté a városban. Két napig tart az általános iskola tanulóinak aktív közreműködésével. Érdemes megemlíteni, hogy a Vadásztársaság kitűnő együttműködési kapcsolatot ápol a már említett általános iskola mellett a Radványi György Középiskola és Szakképző Intézettel is.

Ami pedig a társasvadászati napok számát illeti: ez egy idényben általában 14-16 napot jelent. A vadászok megkülönböztetett figyelmet szentelnek a nemesvad-állományra is. Az elmúlt esztendőben a nemesvad-állományt veszélyeztető, löhető, szőrmés és szárnyas kártevők megsemmisítő mutatói ekképpen alakultak: róka 24 db, borz 2 db, kóbor kutya 48 db, kóbor macska 42 db, szajkó 4 db, dolmányos varjú 8 db, szarka 36 db.

A Vadásztársaság vadállományát, vadászati értékeit külföldön, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Ausztriában jegyzik, ezt a területet az idegenforgalmi fellendülés egyik zálogaként lehet értékelni. Az eleki Vadásztársaság a vadászterület fejlesztésére rendszeresen pályázatot nyújt be a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumhoz a vadvédelem - vadmegtartó képesség és javító tényezők témakörében. Az előző két évben sikeresek voltak ezek a beadványok, ez anyagiakban 400-450 ezer forintot jelent. Természetesen az idén is éltek ezzel a lehetőséggel, a pályázat elbírálása folyamatban van. A Vadásztársaság együttműködési kapcsolatot ápol az általános iskolával, a Horgász Egyesülettel, a polgármesteri hivattal, valamint a Radványi György Középiskola és Szakképző Intézettel, ahol a leendő vadászok középfokú elméleti és gyakorlati oktatása, képzése is történik.

A témakör teljessé tétele végett felkerestük az említett középfokú oktatási intézményt. Ott elsősorban az oktatásról szereztünk információt. Zámbo András, a Radványi György Középiskola és Szakképző Intézet igazgatója készséggel fogadta kérésünket. Ezzel kapcsolatban elmondta, hogy az országgyűlés 2000-ben módosította a vadásztörvényt, amely előírja, hogy a vadásztársaságok csak szakképzett vadászt alkalmazhatnak. Az eleki középfokú oktatási intézményben, a Tiszántúlon elsőként, élt a kínálkozó lehetőséggel, és elkezdődött a vadőr, vadtenyésztő szakmai képzés. Az évek folyamán komoly érdeklődés és igény mutatkozott e szakterület felé, ezzel magyarázható, hogy jelenleg 50 vadászfiú és vadászlány képezi magát az intézményben. A képzés feltételeiről az intézmény gondoskodik, beszerzi a szükséges fegyvereket, bemutató eszközöket, maketteket, preparátumokat. Az iskola képzési szerződést ápol az egyes vadásztársaságokkal, többek között az elekivel, lökösházival, gyulavárral, de az eleki érdekelteket Észak-magyarországi, illetve a Dunántúli társaságok is fogadják. A tanulók a képzés folyamán vontatóvezetői- (traktor) és fegyvervizsgát apszolválhatnak. Az idegen nyelv ismeretére, elsajátítására, és használatára is megfelelő hangsúlyt fektetnek, a tanulók kötelezően német- és olasz nyelvet tanulhatnak, ez az adott területen igencsak célszerűnek mondható, de elsajátítható az angol nyelv is. Ki is lehet tulajdonképpen vadász? Az ide vonatkozó jogszabályok szigorú egészségügyi előírásokat fogalmaznak meg, például: állóképesség, erőnlét, és nem utolsósorban pszichikai alkalmasság. A

végzett szakemberek nem csak a szűkebb szakmájuk területén, de egyéb állattenyésztői ágazatban is el tudnak helyezkedni, érettségit szerezhetnek, vagy tovább tanulhatnak. Még egy fontos tényt figyelembe kell venni, közeleg az ország Európa Unió csatlakozásának időpontja, mindez pedig felértékeli a szakmát. Az az egyén, aki megszerezte a szükséges tudnivalókat, szakismereteket, és kellő szorgalom birtokában van, nagy valószínűséggel külföldön is munkalehetőséghez juthat. A középfokú oktatási intézmény tanárai, szakemberei remélik, hogy az iskola szakmai megújulása hosszú távon is sok tanulót vonz. Elekre. Tudvalévő, hogy az intézmény helyszűke gondokkal küszködik, ezért vált szükségessé egy új épület létrehozása. Remélhetőleg a 2004-es tanévet már az új, öt tantermes, aulás, külső megjelenésében is impozáns épületben kezdték el a tanulók. Az előbbieken már utaltunk arra a változásra, miszerint a vadász szakma egykoron kizárólag férfi szakterület volt. Ma már gyökeresen megváltozott ez a szemlélet, nők is választják ezt a kenyérkereseti lehetőséget.

Az eleki középiskolának komoly szakembergárdát sikerült kialakítania, a szakmai tantárgyakat három vadász szakmérnök oktatja. Mindenképpen meg kell jegyezni, hogy a vadász szakmát tanulók mely tantárgyakat sajátíthatják el: vadgazdálkodás, állategészségügy, takarmányozás, apróvad tenyésztés, lövészet, lótenyésztés, fegyverviselés, erdészeti ismeret és így tovább. Valójában ki, milyen feltételekkel lehet valaki valódi tagja az eleki Vadásztársaságnak? A kérdés megválaszolására kértük meg Gál Zoltánt, a Vadásztársaság elnökét, és egyben kíváncsiak voltunk arra is, hogy életében milyen helyet foglal el ez a terület.

Gál Zoltán először is a kérdésünkre elmondta, hogy az eleki Vadásztársaság tagja lehet minden eleki lakos, illetve, ha valaki eleki termőfölddel rendelkezik. Ezek lényeges szempontok, nyomatékosította az elnök. Emellett érvényes vadászvizsgával is rendelkeznie kell az érdeklődőnek, ekképpen nyújthat be kérelmet a társaságnak, a Vadásztársaság Intézőbizottságának, amely szerv a kérelmet a Közgyűlés elé terjeszti, amely elbírálja azt. A belépés feltétele még, hogy a jelentkező befizesse a belépési díjat, amely 250 ezer forint, valamint az évi tagdíjat, 20 ezer forintot, amely összeg felét, vagyis 10 ezer forintot, társadalmi munkában ledolgozhatnak. A tagok szinte kivétel nélkül élnek is a lehetőséggel.

Gál Zoltán ezt követően az egyéni vadászpályafutását vázolta fel. Elmondása szerint 1991 óta vadász. Szegeden végezte az erdészeti technikumot, és harmadik osztályosként megkapták a vadászvizsgát, ez hivatalból járt, mindez pedig azt is jelentette, hogy automatikusan tagja lett a Vadásztársaságnak. Az elmondottaknak komoly előélete is volt, tíz éven keresztül az édesapja mellett hajtóként szorgoskodott, ezekben az években szinte magába szívta a vadászt ígöző levegőt, a pályafutás lényegében már ekkor elkezdődött. Mint hajtó is komoly, követendő példát látott maga előtt, ugyanis e tevékenység csínját-bínját Molnár Károlytól leste el, aki egész életében hajtóként szolgált a társaságot. Zoltánt, aki akkor még öt éves volt, hűségesen vezetgette, majd amikor elfáradt, a nyakába ültette és úgy haladtak tovább. Ezek az élmények meghatározóak és egy életen keresztül emlékként elkísérik az embert. Innen az út már egyenes volt, az erdészeti technikumig. A technikum befejezésétől gyakorlatilag a Vadásztársaság elnöki teendőit is ellátja. A rendszerváltás nehézségei nagyon megviselték a társaságot. A vadászterületeket újraosztották, a kétegyházi közigazgatású területeket elvesztették gyakorlatilag négy évtized után. Hosszas huzavona után Lökösháza irányába, a téglagyár vonalában található a módosított vadászterület, visszaszerezték a területeket a Siklósi út irányába. Ez a procedúra mély erkölcsi és anyagi károkat, válságot okozott, sőt, egy időben a megszűnés réme is fenyegette az eleki Vadásztársaságot, azt a társaságot, amely gyakorlatilag átvészelte, átélte a világháborúkat. Zoltán mindezt személyes ügyként is kezelte, hiszen édesapja 25 éve vadászik ezeken a területeken. A családban a vadászat, mint látható, komoly hagyományokon nyugszik. Egyébként is az eleki Vadásztársaságra a családi légkör a legjellemzőbb, hiszen több olyan család is van - többek között a Halasi, Lup - ahol a vadászszenvédély apáról fiúra száll. A társaságot szerencsére még nem érintette meg a vadkapitalizmus szele, soha nem a mennyiségre, mint inkább a minőségre fektették a legnagyobb hangsúlyt. Aztán az eleki vadászterület egyedi és különleges, maga a nagygyep egyszerűen csodálatos, a naplemente természeti jelensége és szépsége megegyezik a tengerpartiével. A

mezőgazdasági terület sokszínűsége, varázsa, illata, színe egyszerűen csodálatos, szavakba szinte nem önthető. Akit egyszer megérint ez a varázs, azt egy életen keresztül elkötelez.

Ennél szebb, tartalmasabb, lényegretörőbb befejezést még mesterségesen sem találhattunk volna, mint ahogyan a természet természetesen módon feltárta titkait, szépségét előttünk.

B.N.

Akik méltatlanná váltak

Közismert tény, hogy a II. világháború után a győztes nagyhatalmak /USA, Szovjetunió, Nagy-Britannia/ egy ideig a németekre alkalmazták a kollektív büntetés elvét, vagyis minden németet igaztalanul bűnösnek tekintettek függetlenül attól, hogy pl. valóban elkövettek-e úgynevezett emberiségellenes bűnöket, vagyis csak az számított, valaki német származású vagy pedig nem. Így az akkori győztesek ilyen szempontból elkövették azt a "hibát", amivel a legyőzötteket vádolták. /Ilyen elvek alapján elmondható az, hogy egyik oldal sem dicsekedhet az egykor elkövetett "dicsőséges" tettei miatt!/
A letragikusabb azonban az volt, hogy a kevesek bűnei miatt a többségnek kellett bűnhődnie, vagyis pl. a mai Közép-Európa nagy részéből mára az itteni németiség nagy része "eltűnt", így pl. az eleki németiség nagy részének is 1946 és 1948 között vissza kellett mennie az őshazába, és így Elek döntően magyar nyelvűvé vált.

A legtragikusabb azonban az volt, hogy a kevesek bűnei miatt a többségnek kellett bűnhődnie, vagyis pl. a mai Közép-Európa nagy részéből mára az itteni németiség nagy része "eltűnt", így pl. az eleki németiség nagy részének is 1946 és 1948 között vissza kellett mennie az őshazába, és így Elek döntően magyar nyelvűvé vált.

A németek helyére telepések érkeztek pl. Elekre is /a XVIII. században a németeket is telepéseknek nevezték/ az ország különböző részéről, ami szintén köztudott, de az már kevésbé, hogy voltak olyanok is, akik közülük a későbbiekben méltatlanná váltak ennek az egykor oly gazdagnak számító település új lakójává lenni. Ezt a még most is tanulságos, de azért nem is annyira mellékes történelmi eseményt a gyulai, megyei levéltárban található anyag alapján /Elek község iratai 1947-48/ alapján szeretnénk bemutatni.

A Békésvármegyei /sic/ Földhivatal, Gyula 273/1948-as ügyszámú határozatának /1948. január 15./ ez volt a tárgya: Az eleki kitelepítésből kizárások. A határozat első pontja 19 nevet tartalmaz, vagyis azokat, akik lemondtak, önkéntesen visszatelepültek, vagy pedig visszaszöktek Elekről /mármint a telepések/.

Most pedig nézzük, kikről is van szó: Gyepes József, Nádas János /lemondás/, Nádas Pál /önkéntesen visszatelepül/, Polyák Pál /önkéntes eltávozás/, Salát Mihály, Sajben András, Salamon György, Rácz István, Szilágyi János, Tóth Antal /lemondás/, Szabó Gábor, Borók Imre, Dekopil Gyula, Gugyela Sándor, Gál András /elszökés/, Verkócsy Béláné /áttelepítés/, Szücs István /lemondás/, Pántye György /elszökés/, Kovács Pál /közrend veszélyeztetése miatt/.

A 19-ből a legtöbben, kilencen lemondtak, hatan elszöktek, kettő önkényesen eltávozott, egyet áttelepítettek, egy személyt pedig a közrend veszélyeztetése miatt távolítottak el Elekről!

A forrás e részének elolvasása alapján elmondható, hogy valószínűleg az eltávolítások mögött nincs semmilyen politikai indíték, "csak" erkölcsi indok! /Magyarországon ekkor már az 1947-es választási csalások miatt a demokrácia sem volt az igazi./

A határozat második fejezete /Kizárások/ szerint azonban már nem annyira egyértelmű a helyzet, mert a kizárások indokaként többek között ez is szerepel: "...a termelés érdekeinek megvédése s a termelés szabotálásának megtorlása érdekében .." Ez a szóhasználat egyértelműen a közeli diktatúra jele.

Majd ebben a részben is nevek felsorolása következik /9 név/: Bódi Mátyás, özv. Bódi Józsefné, Buzi Mihály, Ale János, Horváth György, Szecsenkó Iván, Trungel Lajos, Tunyogi András, Uhrin Mátyás, illetve a bővebb indoklás.: "... a rossz gazdálkodás, illetve juttatott földjének elhanyagolása, másrészt a juttatott vagyontárgyak elpocsékolása, illetve elidegenítése miatt a telepítésből azonnali hatállyal kizárja s minden juttatásukat hatálytalanítja.."/Az imént felsorolt telepésekre vonatkoztatva./

A határozat a későbbiekben azt tartalmazza, hogy az a kizárt telepes, aki ezek után sem hagyja el

Eleket, és nem hajlandó az itt kapott vagyontárgyakat leadni és elszámolni, azt le is tartóztathatják!

A harmadik fejezet /Végrehajtás és fellebbezés/ pedig azt tartalmazza, hogy miképpen lehet fellebbezni a határozat ellen.

Az indoklásból az derül ki, hogy csak a következő személyek ellen indult bünvádi eljárás. Borók Imre, Szabó Gábor, Dekopil Gyula, Gugyela Sándor, Gál András és Pándi-Pántye György. Ők voltak azok, akik a vagyontárgyakat nem becsülték meg, azt elpocséktolták, nem szántottak, vetettek, a házukat elhanyagolták, az állatokat nem gondozták, azok elhullottak, a kapott javaik egy részét jogtalanul eladták, iszákosok, munkakerülők voltak, de meg is szöktek Elekről!

/Most csak érdekességképpen a neveknek megfelelően felsoroljuk, hogy milyen utcából kellett elmenniük ezeknek a méltatlanná vált személyeknek: Kun u., Wesselényi u., Hétvezér u. Dugovics u., Nagypél - ma Románia -, Szőlő sor, illetve az egykori számozásnak megfelelően: 121, 1098, 853, 1346, 635, vagyis ezek a lakóházak nem a központban voltak, vannak./

A megyei földhivatal /Gyula/ egykori határozata végén Szemes László állami földmérnök és az irodavezető neve olvasható.

Azokat a személyeket, akik ellen az imént bemutatott okok miatt bünvádi eljárást indítottak, nyugodtan nevezhetjük lumpeneknek, hisz ez a német eredetű szó kicsapongóan mulatóst és korhelyt is jelent, vagy pedig lumpenproletároknak is tarthatjuk őket, ami züllött, jó pénzért mindenre kapható, rendszeres munkát nem szívesen végző nagyvárosi /de nem csak itt élő/ személyt jelent a magyarban is. /Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések szótára. Bp. 1994.466. oldal/

Az általunk átnézett anyagban nem találtunk több hasonló példát, ami azt bizonyítja, hogy a legújabb kori eleki telepések nagy része mégsem ilyen volt, de valószínűleg ezek a személyek is hozzájárultak ahhoz a negatív véleményhez, amit az "öslakosság" kialakított az új többségről! Az is igaz, hogy ezek a dolgok még manapság is bizonyos értelemben kényesnek számítanak, amiről a nyilvánosság előtt érthető okok miatt nem is szívesen beszélnek az egykori érintettek.

Végezetül talán arról lehetne szólni, hogy manapság is komoly problémát jelent az a tény, hogy a mostani magyar társadalom nem is éppen elhanyagolható részére ráillik sok olyan hasonló dolog, amelyek a most bemutatott határozatban is szerepel! /Tegyük hozzá, sajnós./

A történelem arra is tanít minket, hogy nem jó az, ha egy országban jelentős a lumpenréteg, mert ezek mindig arra az oldalra álltak, ahol többet reméltek függetlenül attól, hogy pl. jó vagy rossz ideológiáról van szó. Sose volt jó az sem, ha az ilyen emberek jelentették, jelentik a mérleg nyelvét pl. a politikában!

A mindenkori magyar politika, kormányok felelőssége a legnagyobb ebben a kérdésben, hisz olyan életfeltételeket kell biztosítaniuk az országban, hogy minél kevesebben induljanak el a biztos pusztulás, a lumpenizáció irányába.

Rapajkó Tibor

A sport margóján

Amikor egy sportot kedvelő, hajaj, ha az még szurkoló is, kézbe vesz egy sajtóterméket és átböngészi azt, először is az egyes eredményeket szemrevételezi. Majd ezek tudatában, elégedetten vagy elégedetlenül, az ember kedélyállapotát természetesen a saját csapatának eredménye befolyásolja, belemerül az egyes mérkőzések részleteibe. Mondjuk a csapat összeállításába, majd pedig átolvassa a találkozóról szóló tudósítást. Ezek alapján megtudhatja, hogy "x" vagy "y" nevezetű játékos játszott-e, valamint azt is, hogy ki milyen teljesítményt nyújtott, ki mennyire vette ki részét a győzelemből vagy ami fájdalmasabb, okozta a vereséget. A szurkoló azonban egy valamit sohasem tudhat meg, konkrétan azt, hogy az egyes játékosok, különösen, ha fiatal kezdő, milyen lelkiállapotban van egy-egy összecsapás előtt, alatt vagy után. Tudósítói pályafutásom során számtalan játékosal beszélgettem, és egy picit bepillantottam a lelkivilágukba is. Az pedig már természetes, hogy ezek összefüggéseit egy elbeszélésben is megörökítettem. Az is természetes, hogy az írás tartalma nem összegzés, teljesség, csupán egy szegmens a végtelenség tárházából. A történet

helyszínét is átettük a Vajdaságba, ezzel is utalva arra, hogy a ezen szempontok teljesen jelentéktelenek. Ezen bevezető után pedig csapjunk a közepébe.

Harminc márka

A játékosok a futballcsapat klubháza előtt gyülekeztek, kis csoportokban beszélgettek, miután ki-ki ellenőrizte saját szerelését. Tomo bácsi, a szertáros kissé régimódi, régi vágású ember volt: szívesen meghúzta a pálinkásüveget, talán ennek is tudható, hogy szertáros lett, előzőleg, ha hinni lehet az információnak, cipésként dolgozott. De azt nem lehetett ráfogni, hogy hanyag munkát végzett, a lehetőségekhez képest a már elavult sportfelszerelésből - mez, sportszár, cipő, zokni - mindig is a legjobbakat válogatta ki. Persze ő is tudta, hogy kinek mivel tartozik, a csapat meghatározó, népszerűbb játékosainak a legjobb kellékeket csomagolta be a sporttáskába. Emiatt a többiek sem méltatlankodtak, legalábbis hangosan nem, magában aztán mindenki belátása, vérmérséklete szerint helyrerakta a dolgokat.

Most Aleksander is a játékosok gyűrűjében álldogált, igyekezett bevonni magát a társalgásba, de gondolatai nemegyszer szertekuszálódtak. Igen, már ő is leellenőrizte a sporttáska tartalmát, minden szükséges holmit megtalált, és ezúttal még a kellékek minőségével is elégedett volt. Ezen tehát nem fog múlni a jó játék. Ha egyáltalán játszik, de emberi számítás szerint játszania kell, figyelembe véve a pillanatnyi körülményeket, mindenképpen bekerülhet a csapatba. Odahaza még szinte biztos volt a dolgában, az újságban is olvashatta az edző által elmondott keretet, az esetleges felállítást, és ebben a névsorban az ő neve is szerepelt. Tehát biztos volt a dolgában, de most megszeppent, sohasem lehet tudni. Ahogy állt a csapattársai között elbizonytalanodott, hirtelen elfogta a kétkezdés. Megpróbált biztos pontot találni a szerzteágazó gondolatmenetben, de nem sikerült, minden úgy összekuszálódott. Még szerencse, hogy az autóbusz közben előállt, lassan szedelőzködtek és felszálltak. Az autóbuszban olyan helyre igyekezett, ahol a gondolataival egyedül maradhatott volna, de látva a felszállni szándékozók kisebbfajta tömegét, azonnal lemondott ebbéli óhajáról. Akkor most játszik vagy nem játszik, ez itt az égető kérdés, nem pedig a hamleti. Van esélye, az utóbbi időben nagyon jól ment a játék, a csapattársaival is megtalálta az összhangot. A héten egyébként igencsak felpaprikásodott a mérkőzés előtti hangulat, két község rangadójáról van szó, ők az adaiak mindig is meghatározó csapatként szerepeltek az adott osztályban, a horgosiak viszont csak az utóbbi egy-két évben, amikor a kaniszaiak közül jónéhány meghatározó játékos átigazolt hozzájuk. Igazi presztizsmérkőzésnek ígérkezett, sok-sok nézővel. A jelen pillanatban a mérleg serpenyője a horgosiak felé billen, lévén, hogy kevésbé tartalékosak, sőt egyáltalán nem tartalékosak. De éppen ezért a csakazértis dolgozott mindannyiukban.

Közben megérkeztek az ellenfélhez, akik közül egyik, másik csapatvezető eléjük sietett és udvariasan az öltöző felé tessékelte őket. Természetesen az ellenfél játékosai is feltérképezték őket és látszott rajtuk, hogy megnyugodtak, tehát igazak az előhíresztelések, valóban tartalékos csapattal érkeztek az adaiak. Az öltözőt a szokásos, mesterségesen szított jókedv, illetve a már nagyon is érezhető lámpalázás, feszült hangulat különös keveréke lengte be. Amikor végre-valahára elhelyezkedtek a padokon, az edző egy kis papírszeletet húzott elő a táskájából, majd nyomatékkal hangsúlyozta, hogy végtelenül fontos a találkozó kimenetele, győzniük kellene, de a döntetlen sem elfogadhatatlan, és ekkor ismertette a csapat felállítását. Aleksander szíve ekkor a torkában dobogott, feszülten figyelt, de nem kellett sokáig figyelnie, mert hamarosan, balhátvédként az ő neve is elhangzott. Egyszeriben megnyugodott tehát játszani fog, egyszeriben kapkodta magára a sportfelszerelést, a sportszárát először túl szorosra kötötte meg, később meglazította, majd miután ekkor sem találta megfelelőnek, ismét erősített a szorosságán. Ekkor teljesen váratlanul Dragan, a kötődés lépett az öltözőbe, valamennyien feléje fordultak. Rövid leszok, mondta, ha győztök harminc márkát kaptok tőlem. Győzünk, harsogták kórusban. Aztán a pályán gördülékenyebben mentek a dolgok, mint azt előzőleg gondolta, nem, nem játszott jól, de nem is hibázott, ahogyan mondani szokás, becsületesen végigdolgozta a kilencven percet, végül is, ha csak minimális gólkülönbséggel is, de győztek, és ő végtelenül boldog volt. Az öltözőben aztán csapzottan készülődtek a zuhanyozáshoz, amikor Dragan, a kötődés toppant be hozzájuk, a nadrágja zsebéből előhalászta a pénztárcáját, most ennyi van nálam, kíséromondattal néhány játékosnak, természetesen

a népszerűbbeknek azonnal kifizette a harminc márkát, a többiek megnyugtásaként szűkszavúan csak ennyit mondott:majd odahaza elrendezzük. Egy-két játékos megjegyezte, hogy természetesen ekképpen is megfelel az ígéret konkretizálása. Aleksander bensejét valami megmagyarázhatatlan érzés, egyfajta kellemes melegség járta át, Istenem, morfondírozott, amióta futballozom, most keresek először pénzt. Odahaza természetesen azonnal elmesélte a családjának, apátok ma pénzért futballozott.

Aztán napok teltek el várakozással, de Dragan, a kötődés csak nem jelentkezett a harminc márkával. Aleksander nem akarta, de igazán nem is merte az ügyet szóvá tenni, majd csak meg fogja kapni, nyugtatgatta, vigasztalta magát. Egyfajta üresjáráttal teltek a napok, aztán elröppent egy hét, két hét, majd egy hónap, és semmi érdemleges nem történt. Óvatosan érdeklődött játékosársaitól, természetesen azoktól, akik Horgoson nem vették át a jutalmat, ők vajon megkapták -e már a pénzt, döbbenetére valamennyien megkapták. Ezután, félénken, a klub illetékeseinél is érdeklődött, de a megszólaltatottak széttárták karjukat, ők semmit sem ígértek, de majd alkalomadtán megkérdezik Dragant, a kötődést. Néhány hónap elteltével, amikor már lélekben is lemondott a pénzről, egyik edzésükre eljött Dragan, a kötődés, aki odahívta magához Aleksandert, kihívóan elővette pénztárcáját, hanyag eleganciával kihúzott belőle egy húsz márkás bankjegyet és lekezelően feléje nyújtotta. Aleksander elvette a pénzt, megköszönte, majd mint egy koldus, elsompolygott, ugyanekkor boldog is volt, és az égvilágerért sem méltatlankodott volna a pénzösszeg nagysága ellen.

Bernát Nándor